

Змест

Раздзел 1	4
Раздзел 2	8
Раздзел 3	12
Раздзел 4	16
Раздзел 5	20
Раздзел 6	24
Раздзел 7	30
Раздзел 8	36
Раздзел 9	40
Раздзел 10	46
Раздзел 11	52
Раздзел 12	58
Раздзел 13	64
Раздзел 14	68
Раздзел 15	74
Раздзел 16	80
Раздзел 17	86
Пасляслоўе	90

РАЗДЕЛ

1

У мястэчку каля рэчкі.

На вузенькай вулачцы.

У доме з дворыкам, зарослым калючым павойнікам з фіялетавымі кветкамі.

Жыве дзяўчынка, што не мае мамы.

І таты таксама.

І братоў, і сястрычак.

Жыве яна там са сваёй бабуляй, сляпой на правае вока, з трыма катамі, сямю пацукамі, куніцай і качканосам.

Усім вядома, што качканосы родам з Аўстраліі і што ў тым мястэчку каля рэчкі качканосаў няма, але ў доме дзяўчынкі ён быў, дакладней, было яго чучала.

А вось куніца была вельмі нават жывая і жвавая і ўвесь час круцілася ля ног дзяўчынкі, і тая спачатку спатыкалася, а цяпер прызвычалася да гэтай жывёлінкі, якая вырашыла, што найлепшае ў свеце месца для жыцця — не Албанія і не Балгарыя, не Данія і не Латвія. Найлепшае ў свеце месца для жыцця, безумоўна, — у шкарпэтках дзяўчынкі.

А дзяўчынка жыла сабе з бабуляй, не ведаючы, што я апавяду яе гісторыю.

Калі б яна ведала, што я апавяду яе гісторыю, магчыма, гэта і не змяніла б самой гісторыі. Можа, яна б часцей часала валасы, або менш калупалася б у носе, а можа, і не пераймалася б гэтым, бо палічыла б сваё жыццё нецікавым і не вартым таго, каб пра яго апавядалі.

Але насамрэч чыё заўгодна жыццё вартае апаведу, і я апавяду гісторыю гэтай дзяўчынкі.

Бяда толькі, што я пакуль не ведаю яе імя, а каб расказаць гісторыю, яго трэба ведаць. Каб добра і слухна пісаць, пісьменнік мусіць найперш высветліць імя героя сваёй гісторыі.

Бо нам жа трэба неяк яе называць. Можа, яе імя недзе запісанае: на кофточцы ці туфліку?

Рэч у тым, што наша дзяўчынка не мае нікога, акрамя куніцы і бабулі, але куніцы не гавораць, а бабуля кліча яе толькі «гэй, дзяўчо», і таму я пакуль не даведлася, як яе зваць. Але думаю, што гэта не зойме шмат часу. Ведаецца чаму?

Бо гісторыі маюць уласнае жыццё, і, калі мы пачынаем іх апавядаць, нешта здараецца і мы раптам дазнаёмся, як дзяўчынку зваць, — вось так, нейкім цудоўным чынам.

Акурат нешта такое і адбудзецца з нашай дзяўчынкай, бо проста цяпер у яе гісторыі, якраз у гэты момант, у гэтым абзацы, у гэтым радочку, звоніць звачак задніх дзвярэў: дзынь-дзынь! І вось надзвычай барадаты, надзвычай высокі, надзвычай дужы і прапахлы рыбай мужчына стаіць перад дзвярыма, трымаючы брызентавую валізу, перацягнутую матузкамі, і чакае, пакуль яму адчыняць. І, калі дзяўчынка адчыняе дзверы, ён кажа:

— Я шукаю старую, ну, Гэтую! Прыехаў здалёк, спяшаюся, заехаў ненадоўга. Мо на дзень ці два.

Гэтую? Што яшчэ за Гэтая? Гэтай мне толькі не хапала! Цяпер я мушу даведацца два імя, каб працягваць гісторыю. Імя дзяўчынкі і імя бабулі, бо ясная рэч, што «Гэтая» — ніякае не імя.

Прынамсі, я ведаю, як зваць мужчыну: Бервальд. Бервальд Старажэвіч.

Але больш я ўжо нічога не паспею расказаць. Скончылася старонка, і ў мяне дома адключылі святло. То гэтыя два імя мусяць пачакаць да наступнага раздзела.

РАЗДЕЛ

2

Бервальд спазняўся на цягнік і таму вельмі хваляваўся. Ніхто не прызначаў яму сустрэчы, ніхто не чакаў яго ў месцы прызначэння, ніхто за ім не гнаўся з нажом, і нават квітка ён не купіў, але ўсё адно вельмі хваляваўся. Ён не хацеў спазніцца ў госці да асобы, якая нават не ведала, што ён едзе да яе ў госці.

Таму ён спяшаўся. І хваляваўся.

Спяшацца і хвалявацца было неад’емнай часткай характару Бервальда.

Ён быў барадатым, вялікім, моцным, прапахлым рыбай, спяшаўся і хваляваўся.

Вось якім ён быў.

Бервальд вырас у Беларусі, і гадавалі яго тры вельмі дарагія яму цётчкі. Яны не былі сёстрамі па крыві, іх удачарылі зусім маленькімі, і паходзілі яны з трох розных беларускіх гарадоў. І хаця былі яны дочкамі розных бацькоў, але нарадзіліся ў адзін дзень і ў адзін час, заўсёды насілі зялёныя сукенкі аднаго фасону і былі неверагодна падобнымі адна да адной, амаль аднолькавымі.

Іх звалі Гэлена, Таццяна і Ядзвіга, і яны займаліся важнымі грамадскімі справамі. Гэлена была павітухай, Таццяна — дарадцай, а Ядзвіга дбала пра могіл-кавы сад.

Рэч у тым, што ніхто ў мястэчку ніколі не ведаў, з каторай з сясцёр размаўляе, таму, каб не памыліцца, іх сталі называць трыма імёнамі адразу, як быццам гэта адно слова. Але «Гэлятаняядзя» — надта складанае і доўгае імя, каб вымавіць яго хутка, нават для тых, хто ведае нямецкую мову, і таму пакрысе сясцёр сталі называць спалучэннем першых складоў

іхніх імёнаў. Такім чынам, кожная з іх атрымала мянушку ГэТая.

І цяпер я ўжо ведаю, пра якую такую Гэтую кажаў Бервальд: ён меў на ўвазе адну са сваіх цёткаў. І, напэўна, адна з іх мусіць быць бабуляй з нашай гісторыі. Але хто з трох цёткаў — наша бабуля?

Гісторыі часам выводзяць нас на такія скрыжаванні, каб зрабіць аповед больш захапляльным, а таксама каб ускладніць маё жыццё як пісьменніцы, якой цяпер трэба вырашыць, куды герой пойдзе далей.

І пакуль я вырашаю, у які бок скіраваць Бервальда, ён спяшаецца на цягнік, хвалюючыся і ўспамінаючы той дзень, калі пачаў хвалявацца і спяшацца, каб нарэшце дабрацца да гэтай чыгуначнай станцыі.

У той дзень яму было трынаццаць гадоў, і, наколькі ён памятае, было сонечна, нягледзячы на мароз 14 градусаў паводле Фарэнгейта. Гэтыя гаманілі сабе на кухні, калі туды ўбег Бервальд, трымаючы ў руках маленькага крумкача.

